

különbőség a mintában az egyes rendhagyó csoportok között a reakcióidő és a ragozási exptektancia/sikeresség tekintetében is.

Összefoglalva tehát az elemzés alapot szolgáltat egy jelenleg már futó, nagyobb elemszámú pszicholingvisztikai kísérlet számára, ezzel együtt egy olyan, a magyar grammatikát szisztematikusan áttekintő és komputációkon alapuló összefüggésrendszert és látásmódot javasolhat majd, amelyről érdemes lehet a strukturális nyelvészet és kognitív pszichológia közös metszetében gondolkodni a különböző nyelvi (akár pl. nyelvtörténeti) jelenségek pontosabb magyarázata érdekében.

Figus-Illinyi Rita (Szegedi Tudományegyetem)

A reziliencia elmélete – Mennyire reziliens a reziliencia a pszichológiában?

A reziliencia fogalma a 21. századtól a legkülönfélébb tudományterületeken jelent meg, úgymint az ökológia, a biztonságstudomány, pszichológia, társadalomtudományok. Pontos magyar nyelvű megfelelője nincs, leginkább „ellenállóképességként” jelenik meg a szakirodalomban (Székely, 2015). Annak ellenére, hogy a reziliencia fogalmát egyre több tudományterületen határozzák meg, a mögöttes folyamatok tisztázása egyre több kérdést vet fel. A pszichológiában használt fogalmi tisztázatlanságot azon multidiszciplináris területek fókuszpontjai és a köztük lévő különbségek mentén mutatom be, melyekből merít a pszichológia saját definíciójában. A reziliencia mint magyarázati keret áttekintése, az egyéni aspektusok mentén az elméleti fizika vonatkozásában, a klinikumban használt értelmezés és a pszichológiai terminus mentén kerül kibontásra.

Almási Mirkó (Szegedi Tudományegyetem) és Sebők Ákos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A végrehajtó kontroll és az alvás összefüggéseinek vizsgálata

Megannyi kutatás rávilágított már arra, hogy az alvás nagy jelentőséggel bír a kognitív képességek működésére, hiszen alvás során konszolidálódnak azok az információk, melyeket napközben gyűjtünk.

Ezen kívül az alvás hatással van a végrehajtó kontroll működésére is, amelynek működése szintén jelentős befolyása van a mindennapjainkra. Ez a kognitív komponensrendszer felelős többek között a figyelmi fókuszunk megtartásáért, a külvilágból érkező ingerek, belső érzelmek és gondolatok összekapcsolásáért és tárolásáért, a viselkedés és érzelmek kontrollálásáért is. Nagy szerepet játszik mindennapi cselekedeteink összehangolásában, napjaink megtervezésében, újratervezésében. Olyan tevékenységek során azonban, amelyeket rutinszerűen, automatikusan végzünk, például bezárjuk az ajtót, ha elmegyünk otthonról, ki-

sebb mértékű végrehajtó kontrollt alkalmazunk, amely könnyen vezethet kognitív hibázásokhoz, figyelmetlenségekhez (pl.: elfelejtjük, hogy bezártuk-e az ajtót). Míg az erős kognitív kontrollt igénylő feladatokon nyújtott teljesítmény jól vizsgálható objektív mutatókat nyújtó laboratóriumi teszteken, az automatikusabb hétköznapi cselekvésekkel kapcsolatos kognitív hibázások inkább szubjektív beszámolók alapján mérhetőek. Mivel az alvás a több végrehajtó működést igénylő és az automatikusabb folyamatokra is hatással van, felmerül a kérdés, hogy az alvási működés egyes komponensei (pl.: nappali aluszékonyosság, alvásminőség, rémálmoktól való szorongás) eltérően hatnak-e az objektív és a szubjektív kognitív működésre.

Jelen előadásunkban arra keressük a választ, hogy milyen összefüggései vannak az alvás bizonyos komponenseinek, valamint a végrehajtó kontroll objektív és szubjektív mérőeszközeinek.

Fehér Zsóka (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A kiegészítő vizsgálata a Követelmény-Erőforrás Modell és a társas támogatás függvényében Magyarországon és Szerbiában tanító pedagógusok körében

A munkahelyi jóllét, illetve a számos hivatást érintő kiegészítő-szindróma egyre nagyobb figyelmet kap a különböző kutatásokban, nem véletlenül, hiszen 2019 óta az Egészségügyi Világszervezet egészségügyi problémaként ismeri el a kiegészítő-szindrómát. Jelen kutatásban kifejezetten a pedagógusi kiegészítő került középpontba, a Demerouti és mtsai. (2001) által alkotott Követelmény-Erőforrás Modell és a társas támogatás függvényében. A vizsgálatban összesen 121, Magyarországon (63 fő) és Szerbiában (58 fő) aktívan tanító pedagógus vett részt. Ami az eredményeket illeti, a kiegészítést és a munkahelyi erőforrásokat vizsgálva negatív együttjárás került feltárássra, míg a kiegészítő és a munkahelyi követelmények között pozitív korreláció figyelhető meg. A társas támogatás, továbbá a munkahelyi erőforrások védőfaktoroként szolgálhatnak a kiegészítő kialakulása során. Ezen a mintán jelentős nemi különbségek nem meghatározhatóak, ugyanis a férfi és női pedagógusok között nem mutatkozott jelentős különbség a kiegészítő fogékonyságban, továbbá a Magyarországon vagy Szerbiában tanító, illetve a különböző iskola- és településtípusokat vizsgálva sem, tekintve, hogy az eltérő körülmények ellenére a pedagógusi hivatást általánosan átszövő nehézségek minden pedagógust érinthetnek. Összességében megfigyelhető a társas támogatás, valamint a követelmények és erőforrások együttjárása a kiegészítővel, azonban a különféle csoportok közötti felméréseknél nem beszélhetünk jelentős különbségekről ezen a mintán.